

Endavant

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

PRIMER DE MAIG

Editorial

La llum del Primer de maig té una radiació tota especial que no tothom pot percebre. No endebades els assiris i els egipcis cisellaven figures humanes amb testa d'animal. Era una forma d'expressar el retard en l'escala evolutiva, la deficiència de proporció encefàlica i, més que altra cosa, el recordatori de l'origen de l'espècie.

El màxim allunyament d'aquell origen és la fita del Primer de maig. Deixem la placenta de la nostra animalitat per a fer-nos homes. Els sacerdots de totes les esglésies, sempre que han volgut consagrar la dignitat divina, han fet de Deu un home. Un home és un deu encarnat, però l'home específic, l'home-societat, és la realització de la vida en la única possible manifestació sobrenatural. Saber-se part del tot, compartir les sensacions i les volicions del tot, és haver guanyat a la vida el seu fatalisme i la seva inconsciència. La humanitat cercava la seva plenitud i la troba en l'extensió del dret i la facultat de pensar. Quan el pensar es generalitza, intervé un fenomen nou: la sensibilitat i la consciència col·lectives.

Es aleshores que neix el Primer de maig. Alguns atribueixen el seu origen als afu-ellaments de Chicago o als acords del Congrés Socialista. El seu simbolisme és més substantiu i transcendent. No som germans per l'acord d'una convenció, no som lliures per una declaració solemne, no som homes per una cèdula d'identitat, ni som socialistes per un carnet de partit. El sol del Primer de maig penetra o no en el nostre organisme i altera el nostre sistema cel·lular. Som el que ens fa la consciència col·lectiva. Els que no la senten, els que demoren en la selva de la sensibilitat individualista, encara que es diguin homes, encara que vulguin dir-se socialistes són un formiguer, una fermentació de les etapes anteriors, ja superades. Els que respiren a pler l'aire del Primer de maig, els que percebeixen l'infraroig de la llum de la diada, no cal que es preguntin res ni s'entestin a proclamar un dogma. S'entendran amb l'home d'Austràlia o de la Lapònia i experimentaran el mateix goig indefinible de saber-se germans.

Aquesta és la nostra secta i la nostra comunió: la germanor universal. No podem concebre un Socialisme amb fronteres, i menys amb fronteres tancades. La consciència de l'home lliure viu fora de perills. Per damunt dels estats i àdhuc de les diferenciacions ètniques i racials, l'home i l'home es comprenen, es sumen, i treballen per un mateix fi: la llibertat de tots. Els que creuen que aquesta llibertat la guanyarà l'exèrcit roig o l'exèrcit blanc són edicions d'una mateixa sèrie que el

drapaire comprarà a tant el kilo. L'arbre corcat rebrota cada anyada però el sol del Primer de maig ens diu que és una falsa primavera i que un dia s'estondrarà silenciosament i no se'n parlarà més.

Nosaltres vivim avui la tragèdia de tots els atavismes, de totes les regressions. L'home bestia dels assiris i dels egipcis se'ns presenta encara en formes distintes i intenta parlar llenguatges diferents. Sobretot nosaltres, els socialistes catalans, tenim mil pesombres que enterboleixen la visió dels nostres Primer de maig, captius en la Pàtria oprimida, o impotents i frenètics a l'exili. Es ara que la nostra consciència es posa a prova. No diem la nostra fe, diem la nostra consciència. La fe es perd o es deixa, la consciència no. Es per això que en ple desastre, en mig de totes les afliccions, el Primer de maig ens troba en el nostre lloc, serens, segurs, decidits, immutables.

Encara hi ha els que prenen el Socialisme com una forma de fer política i fins i tot de maniobrar. Aquests interpretaran el nostre càntic al Primer de maig com una fantasia estantíca o un infantilisme seràfic. Tant se val. Encara que fossim sols a sentir la joia del Primer de maig, la constatació de la distància que ens separa dels esceptics i dels « pràctics » justificaria l'evasió. Sabem, però, que només l'ideal pot salvar-nos i que si les nostres paraules no poden sublimar aquest ideal, el sublimem amb llur espontània decisió: els nostres germans de Catalunya.

•••

Res no s'ha perdut. Aquell gran socialista que fou Rafael Campalans, resumia el bell triomf de la seva vida en l'organització i direcció de l'Escola del Treball. La Universitat dels treballadors celebrava cada any la diada del Primer de maig en el paranímf o aulàmagna. Era una farsa de donar l'avant-tast del que seria la Catalunya lliure de demà.

D'això es tracta. De seguir creant la Catalunya lliure, la humanitat lliure del futur. No de parlar-ne ociosament ni de fer-ne un refugi per a esquivar els problemes socials i humans que tenim a resoldre. Quan ve un esclat de reacció com la subversió franquista, no hem de creure que estem dimitits o acomiadats de la tasca històrica que la nostra categoria humana ens confia. L'ideal té infinites dimensions. Si se li tanca un camí, se

n'hi obren d'altres. En la mateixa generació estulta que el franquisme ha volgut modelar s'hi trobaran repartides les llavors de l'antiga Escola del Treball, de la Universitat dels treballadors, del nostre Socialisme català, forjador de la Catalunya lliure del futur.

Els grans del blat egipci han germinat després de cinc mil anys de reclusió. Les nostres llavors recloses no han d'esperar tant. Brostaran amb el sol del Primer de maig, amb les primaveres que s'anuncien i que, inmancablement, han de venir. No ens enganyem sobre la seva proximitat. Són molt més aprop del que molts en pensen. Tenim raons suficients per a creure-ho car la nostra filosofia és la història. Quan, en el curs de la guerra mundial, alguns dubtaven del triomf de la democràcia, nosaltres conservàvem la certesa del triomf final. Quan, després de la guerra, alguns han dubtat encara més d'aquell triomf, nosaltres l'hem vist afirmar-se i consolidar-se en mig de les dificultats i les complicacions del redreçament.

Res no s'ha perdut. Si el poble britànic va sorprendre els inexperts amb la victòria laborista, el poble italià reneix més democràtic que mai de l'experiència feixista i el poble francès oblida com un mal son la decrepitud petainista i capituladora. El posit democràtic és dens i no es torna agre. Triomfa tot naturalment com la mateixa vida. Quan els totalitaris del Kremlin n'han volgut fer una mena de iogurt per a paidors ulcerats, la guerra freda i el pacifisme publicitari no han servit només que per a confondre els congregants. I la Unió Europea va avançant i la democràcia va creixent amb la lentitud i la fermesa dels arbres milenaris.

No ens posem ulleres fumades per a veure la llum del Primer de maig. En el parèntesi del nostre exili i en un moment molt cru de la repressió franquista contra els nostres germans de Catalunya, el nostre esperit resta seré, la nostra decisió immutable, la nostra confiança incommovible. Si Europa va endavant, si la democràcia es consolida a l'occident, Catalunya, terra occidental, no restarà fora de la lliure comunitat dels pobles. Tot amb tot, trigui el que trigui, vingui el que vingui, la nostra consciència, la nostra fermesa, no trontollaran. Es en aquestes hores de prova, en l'etapa més incerta i difícil de la nostra història, que nosaltres, proletaris catalans, responem de la Catalunya lliure de demà i saludem el Primer de maig amb la certesa de veure l'alba de l'emancipació humana per la germanor i la solidaritat universals.

Catalunya i l'Europa futura

per Josep PALLACH

El Primer de maig fou durant molt de temps, a Europa sobretot una data de reivindicació i de lluita. Ho és encara avui en gran part, a l'Occident del continent mentre que a l'Orient és una diada de festa oficial, de desfilades d'obrers enregimentats, sota l'esguard benèvol de les burocràcies governamentals del partit únic. A Catalunya haurà estat una diada de silenci i de dol, i és indubtable, doncs, que a Barcelona, com a París i com a Praga, el primer de maig guarda encara el caràcter que tenia al començament: esclat de revolta, contingut o cridaner, dels explotats de la terra contra els explotadors; dels que no posseïen res més que llur força de treball, contra els amos dels instruments de treball: capitalistes, burocrates dictatorials, o simplement militars «pronunciados».

Pero — i és sobre això que voldria esmerçar-se la reflexió d'avui — si el tema de la lluita i de la revolta és sempre present — i com podria ésser altrament en aquest Maig 1949? — ha canviat el que en podríem dir la seva plaça en l'esperit dels que es revoltent, combatre, si; reivindicar, si. Pero contra què? I per a què? La fallida de la revolució russa i el monstruos règim totalitari que sorgí del vigorós esforç dels combatents del 17, fan terriblement angoixoses aquestes dues preguntes. No és suficient, per a tranquil·litzar-nos, explicar nos el fracàs per la psicologia del proletariat endarrerit del país dels Tzars, ni tan sols per la estructura semi-feudal de l'antiga societat russa. No. L'evolució del bolxevisme, (i — en certa manera — l'actual procés de nacionalitzacions a l'Occident — posa de relleu que «l'expropiació dels expropiadors» i la construcció d'una societat sense classes, no és feina que pugui resoldre's amb la simple fraseologia de la lluita. Ans al contrari, reclamarà un llarg i dolorós aprenentatge — que hem començat ja — del que els mestres del socialisme en digueren la democràcia social.

Hi ha més, encara: alhora que sorgeixen aquestes qüestions angoixoses, provocades precisament per les victòries parcials que la classe treballadora ha anat aconseguint — i per les derrotes que de vegades les segueixen —, una altra importantíssima noció intervenia també en les lluites proletàries i gravita fortament sobre el nostre esforç per a pensar i fer el món nou. La de les realitats nacionals, la del desnivell entre l'evolució política, social, cultural, de les diferents zones d'estats. I l'existència d'aquests mateixos estats, de les sobirania nacional, com l'essencial afirmació política del nostre temps: afirmació que no podíem desconeixer precisament si volem combatre-la.

Mentre només es tractava de reivindicar, de combatre, tot això era segurament secundari, i el món obrer expressava alhora el daler de fraternitat i l'amarguesa de la pàtria frustrada en aquell famós «els proletaris no tenen pàtria» que era un crit violent contra la guerra. L'esforç d'emancipació podia no tenir gaire en compte tota aquesta herència de segles i segles d'evolucions socials distintes, en «vase clos», diverses d'estructura, de contingut i de valor. I, sobretot, havia de negar-lo gairebé i menyspreuar-lo, puix que la burgesia en feia un feude exclusiu, arrabassant als treballadors les

més migrades possibilitats de gaudir de les manifestacions culturals o socials d'aquesta evolució.

Pero la fallida definitiva de la burgesia europea ha obligat el moviment obrer a prendre consciència de la falsedat d'aquesta situació: ell és l'hereu de l'evolució cultural, i la responsabilitat de l'actual civilització — àdhuc de les formes imperfectes que presenta — és sobre el moviment obrer que recau. I és aquest sentiment de responsabilitat el que avui domina en l'esperit del militant obrer. Tots els grandiosos problemes d'estructura social que planteja la recerca de la llibertat: tots els possibles conflictes que rauen en aquestes diferències socials i psicològiques entre zones d'evolució distintes: heus ací els greus problemes que ha de resoldre el moviment obrer si vol salvar l'herència compromesa. I així compremem perquè l'espurnejar de la rebel·lió, cedeix la plaça, en els ulls dels militants, a l'anguniosa inquietud de l'home que sap que decideix l'esdevenidor amb els seus actes. I compremem també, perquè la idea i la figura d'Europa, estampada gairebé en el clàssic internacionalisme proletari, es retalla avui, amb especial relleu, com la tasca immediata a realitzar. Les organitzacions obreres saben que Europa és actualment no sols l'únic quadre possible d'una autèntica experiència socialista, sino també en el pla internacional, i malgrat el retràs i les fallides passades, la Federació Europea és la única força capaç d'evitar la guerra i de fer triomfar aquestes idees «cosmopolites» que la inquisició bolxevic perseguí avui com el pitjor perill.

Per a nosaltres, treballadors catalans, a aquesta obra a la qual hem de col·laborar s'hi ajunta una altra, que hi està tan indissolublement lligada, que és precisament la consciència d'aquest lligam el que ens fa socialistes. El nostre poble està sotmès a unes forces socials i polítiques d'essència aliena que no sols l'oprimeixen socialment, sino que de segles ençà, fan el major esforç per adensaturalitzar-lo culturalment. Els factors d'aquesta situació son naturalment múltiples i fora ara absurda pretensió intentar escatir-los: les lluites de classe juguen un gran paper en els temps de la decadència catalana i l'egoisme dels terratinents feudals afavorí sovint l'empresa anticatalana dels reis castellanitzats. Pero és essencialment en el factor europeu que ens caldria insistir. En aquest fet central, que la vocació europea de Catalunya — determinada segurament per les condicions geogràfiques, polítiques, econòmiques — es veié finalment arrossegada per la puixança castellana la qual no únicament es forjà sense Europa, sino que més tard havia d'enfonsar-se i enfonsar a tota la península, en un inútil combat contra Europa.

I a més, no és ésser optimista presentar les coses així: la intervenció catalana activa en l'obra de construcció europea iniciada institucionalment aquest mes a Londres, és la única garantia de la nosra llibertat. La història d'Espanya a la qual la tragèdia castellana ha donat el seu trist sentit, no

més es desmoronarà si no eixim aquesta plena incorporació de la península a Europa. No veiem ara mateix que la més autèntica menaça per a Franco, radica precisament en l'actitud dels pobles continentals? La Federació Europea faria impossible qualsevol retorn d'aquestes forces feudals que Franco encarna. I és únicament la classe obrera — és aquest el nostre orgull i serà la nostra missió — la que pot dirigir i reeixir aquest encaix de Catalunya i de la Península en la Federació Continental.

En efecte, la burgesia catalana ha estat massa sovint orfena d'aquests ideals perquè avui poguem creure que pot encaminar la marxa del nostre poble vers la seva realització. En les diferents vicissituds del desenvolupament nacional, la burgesia s'aturà als arancel·ls o bé adoptà una simple actitud de defensa que tampoc sapigué transformar en actes decisius. I per això fou finalment vençuda pels rebres del feudalisme castellà, quan no trahí voluntàriament aliant-se amb les forces que finalment han acabat delmunt la seva — i la nostra — riquesa.

L'experiència petit-burgesa fou igualment migrada. El símbol que Macià representava només podia ésser fecund si s'utilitzava l'entusiasme que Catalunya prodigà a la seva figura en les grans empreses polítiques que el moment del «nacionalisme» arreu del món exigia del nostre poble. Car el nacionalisme — el sentiment i la voluntat de llibertat d'un grup cultural determinat — evoluciona i triomfa d'acord amb les grans corrents que determinen el moment històric, o està destinat a morir i a perdre's en el Gran Museu dels folklores «regionalistes». Catalunya — i aquesta és la gran experiència dels darrers anys — ha passat per aquest perill, a causa precisament del fracàs dels polítics que, en lloc de dirigir-la, cercaren simplement eixopluc a redos d'una figura venerable. I aquesta és la situació a la qual ens acarem els catalans que pensem aquest Primer de maig amb la voluntat social dels explotats del món i amb l'anguniosa tragèdia de la pàtria oprimida.

I és aquesta doble opressió que pesa damunt nostre, la que resoldrem d'un sol cop els catalans incorporant-nos plenament, intensament, a l'obra d'unitat Europea que — ben pobremment, encara — ha debutat fa uns dies. Vocació que li vé de lluny, al nostre poble, és cert, i sobretot vocació que s'adiu enterament amb les ànsies que de sempre han mogut als nostres treballadors. Els ideals d'internacionalisme, de federació, de fraternitat humana, que nodriren les esperances dels vells Proudhonians, que donaren nom als periodics populars dels vells ateneus, avui tenen un nom precís, un objectiu concret a realitzar: el «Estat Unit d'Europa». I alhora — perquè sincronitza enterament amb l'imperatiu històric del moment present — la classe obrera catalana, essent plenament europea, aconseguirà afiançar la llibertat de Catalunya. Es la seva acció constructiva — col·laborant amb els altres treballadors d'Europa — que dependrà més tard, en el quadre de la futura Federació que aquesta llibertat sigui social i política i sàpiga expandir-se arreu dels imperis que a l'Est i a l'Oest del Continent encara no hauran sabut aconseguir-la.

La resistència catalana és l'expressió del poble de Catalunya desitjos de llibertat. El triomf de la llibertat serà el teu propi triomf si avui és la teva propia lluita.

Per a intensificar la seva acció. Per a fer-la més eficaç i activa. Per a fornir-li els mitjans econòmics dels quals depèn. Ajudeu a la Resistència catalana. Contribuiu al fons permanent de sosteniment del combat resistent que mena Catalunya.

Eloquència de les xifres

Quin goig podem sentir de verificar veritats antigues i trivials si les víctimes són els nostres pobles i en conseqüència nosaltres mateixos? Si algu hagués estat tan curt de gambals que hagués pensat que la dictadura i el despotisme podien fer la felicitat d'Espanya. L'evidència el deu haver desencantat. Espanya, un país tradicionalment pobre, està arribant als límits extrems de la misèria. La misèria no és tampoc cap recepta per a combatre el despotisme i l'anarquia. Misèria física vol dir, a la llarga, misèria intel·lectual i moral. Pensar en l'Espanya exhausta, minada per la fam i les malalties consumptives, és pensar en els erms africans i asiàtics, sense pervindre ni esperança.

Es, doncs, amb tristesa profunda que constatem la depauperació progressiva dels pobles d'Espanya. No hi ha nivell de vida, no hi ha producció, no hi ha intercanvi, no hi ha treball, no hi ha energies, no hi ha moralitat. El desert s'esten més i més, el transport es va extingint, l'asfíxia internacional redueix el camp d'acció, la gent coneix la seva visió en el frau i el robatori, i la resignació cristiana es torna fatalisme i desesperació. Quan torni l'alba de la llibertat caurà recollir els espectres, retornar els agonitzants, i reviscolar un esperit que necessàriament s'esvaeix com el perfum de les plantes musties.

No hi ha gaire que el *Consejo de Economía Nacional* que fa totes les filigranes que pot amb les xifres, publicava els càlculs de la renda nacional referida a l'any 1947, abans de l'eixut catastròfic que ha vingut a complir la situació econòmica d'Espanya. Aquesta renda calculada en pessetes de l'any 1929 per tal d'eliminar els factors de depreciació de la moneda, resultava ésser de 24.457 milions contra 25.263 milions en 1946. No coneixem cap altra país del món que en temps normal pugui oferir una disminució cumulativa de un 3.14 per cent de la seva renda nacional en un any sense haver experimentat cap calamitat ni desastre excepcionals llevat del fet crònic de la tirania que el consum.

No tenim necessitat d'inventar ni exagerar res. Deixem parlar les xifres oficials de les institucions franquistes. Podem pensar que no diuen tota la veritat, però n'hi ha ben bé prou amb la que diuen. Segons ells, l'índex dels salaris era en 1948 de 175 prenent per tipus de 100 els de 1936, i el cost de la vida era de 613, de manera que cada pesseta té un poder de compra de 28 centims segons els preus oficials i de 14,5 centims segons els preus d'estraperlo. No costa gaire de comprendre que un treballador a Espanya, si té feina i pot cobrar jornal, disposa avui de la setèima part del que disposava en 1936.

Posem uns quants exemples del juliol de 1936 i el juliol de 1948 segons dades oficials:

	1936	Preus oficials	Preus d'estraperlo
Pa	100	509	2.525.45
Oli	100	562.50	1.312.50
Arroç	100	388.80	2.000
Sucre	100	393.9	2.242
Bacallà	100	543.4	1.086.9
Mongetes	100	1.000	2.000
Cigrans	100	466.6	1.200

Pitates	100	400	416.66
Pastes	100	500	1.400
Carn	100	645.8	1.165.8
Carbo	100	295	800

La llista fora interminable i és cosa prou sabuda per a que ens calgui insistir. Hi ha països que s'arruïnen, com li passa a l'Argentina del general Peron, però els dictadors, àdhuc per demagogia, fan trampes per a que els treballadors no s'adonin tan depressa de que se'ls roba a ma armada. El kilo de sucre a l'Argentina costa 50 cents a l'Estat; el Govern dona als moliners a 10 pesos el blat que compra a 17 i que ven — si pot — a l'estranger a 75. El Govern argentí subvenciona els frigorífics, els productors d'oli de lli, de bauxita, de tint de quebracho i de molts altres productes, i esmerça diàriament milions per a dissimular la fallida espectacular de la dictadura peronista. Tot just ara els treballadors comencen a adonar-se que se'ls estafa i que l'augment de jornals no compensa, ni de lluny, l'augment del cost de la vida. A Espanya no es dissimula res: es roba i s'assassina els treballadors sense contemplacions, amb aquella impudícia i quell virtuositat dels inventors de la Santa Inquisició que ha donat una justa fama universal al país dels reis catòlics.

Però els rics, els mercaders i els especuladors no s'escapen tampoc. Els crèdits de les empreses en fallida en el primer trimestre de 1940 pujaven 368.600 pessetes; els del primer trimestre de 1947, 9.465.000 pessetes; els del primer trimestre de 1948, 203.327.000 o sigui prop de cent vegades la xifra de 1940. Els efectes protestats en l'any 1940 ascendien a 206.600.000 pessetes, a 1.167.000.000 en 1947, i a 659.000.000 només en el primer trimestre de 1948. Alguna cosa hi ha que progressa efectivament en l'imperi de la Fam: els deutes i la tuberculosi. El deute públic — sense comptar el dels municipis i diputacions — que en 1936 era de 20.540 milions, ascendia a 52.363 milions a principis de 1948. El 15 per cent del pressupost general es destina a pagament d'interessos dels títols del deute.

Una revista espanyola publicava fa poc un estudi sobre les proporcions del pressupost general que es destinen a atencions socials i a atencions militars amb els resultats següents:

País	Percentatge en relació amb el pressupost total	
	Despeses socials	Despeses militars
Espanya	1.40 %	62.5 %
Gran Bretanya	4.8 »	42.4 »
França	8 »	31.6 »
Estats Units	5.2 »	28.5 »

Aquestes xifres caldria revisar-les pel que ateny a alguns dels països esmentats en aquell estudi. Per exemple, la proporció del pressupost total de l'Estat que Gran Bretanya destina a atencions socials és del 11 per cent i no del 8, sense comptar les subvencions a certs articles de consum considerats de primera necessitat i la formació de capitals de les empreses nacionalitzades. El mateix és aplicable a França.

El que crida més l'atenció en aquest panorama de caos i depauperació que presenta l'Espanya franquista és la baixa de la producció agrícola

i misera. Soviet es parla de l'augment constant de població per bé que ningú no esmenta el coeficient de longevitat que és el que realment interessa. Com és que la població augmenta i la producció agrícola baixa? Examinem només les mitjanes de producció d'alguns articles vitals en relació amb alguns països europeus: registrades en milers de tones mètriques:

	PAISOS	Mitjana	Mitjana
		1930-1934	1943-1947
Blat	Suïssa	1.245	2.439
	Gran Bretanya	12.926	35.043
	Portugal	4.931	5.213
	Espanya	43.023	23.275
Ordi	Gran Bretanya	8.179	16.673
	Portugal	433	663
	Espanya	24.241	14.233
Civada	Gran Bretanya	22.062	31.081
	Espanya	7.010	4.967
Arroc	Portugal	355	785
	Espanya	2.971	2.081
Morenc	Portugal	3.812	3.914
	Espanya	7.089	3.777
Patates	Suïssa	7.086	18.119
	Gran Bretanya	30.351	99.796
	Portugal	6.035	8.352
	Espanya	48.383	26.461
Oli	Portugal	433	600
	Espanya	3.570	2.372

Aquestes dades extreïdes de l'Anuario Estadístico de España podrien suggerir als supersticiosos que la maledicció divina pesa damunt del règim franquista. Heiem, però, en *La Vanguardia Espanola* del 17 d'abril darrer un telegrama de Tarifa anunciant que plouia i era possible que la collita pogués salvar-se gràcies a que el rector de la vila havia fet dur la *Santísima Virgen de la Luz* des del seu santuari, a distància de vuit quilòmetres de la població, i que era aquella santa imatge la que havia fet el miracle, i que el que cal, no és aprehendre i treballar, sino subornar els sants del cel per a que ens allarguin l'agonia uns quants dies més.

La tràgica realitat parla molt durament a la població exhaurida d'Espanya i als emigrats polítics que pensen en el retorn. Franco i el

seu règim, insensats, cruels mostra inaudita de follia i perversió, tenen el mèrit de posar el problema d'Espanya amb tota la seva magnitud, amb tota la seva complexitat amb la seva penombra horrosa. Què cal fer? Quina actitud cal prendre davant d'aquest quadre de misèria i de crim?

Els nord-americans, escaladats d'haver hagut d'intervenir dues vegades en guerres mundials, han posat en pràctica un pla d'ajuda a Europa i tracten d'eliminar o almenys reduir els elements de perturbació que costen sacrificis tan quantiosos a cada generació. Mai no els ha deixat la preocupació d'aquest tumor maligne que representa la incrustació de l'Espanya franquista en un extrem d'Europa punt estratègic del punt de vista comercial i guerrer i ferment segur de guerres futures. El reporter de la *United States News and World Report*, Joseph Fromm, que ha estat tres anys estudiant els diversos problemes d'Orient, preguntat sobre Espanya, contesta que es necessiten almenys dos mil milions de dòlars per a posar-la en situació de poder ésser un aliat dels Estats Units, i afegeix: « Dos mil milions, almenys, i després, què? » El truc de Franco diu Joseph Fromm, és enganxar-nos, com sigui, perquè sap que un cop haguem començat allò serà un pou sense fons. Un pla de cinc anys, un altre pla de deu, un altre de quinze, i així successivament. Els Estats Units finançant la croada de bandolerisme, de ganduleria i de prostitució, devorant milions sense que el poble arribi mai a fer un àpat o a anar decentment vestit o a poder educar els seus fills per a que no hagin d'ésser forçosament guardacivils o lacais dels dèspotes.

No hi ha emprèstitos estrangers que puguin resoldre la situació terrible de l'Espanya actual. És una tasca d'anys, de paciència, d'austeritat, de reeducació, d'eliminació dels vicis i les tares fonamentals agravades per la corrupció actual. És un emprèstit interior el que cal fer, un emprèstit al coratge, al seny, a la disciplina, al treball constant i a la decència de la col·lectivitat i de cada un en particular. Sobretot nosaltres, els catalans, que amb un esforç singular havíem arribat a industrialitzar el nostre país, a establir un nivell de vida tolerable a fer-nos la il·lusió de que començàvem a ésser europeus, cal que meditem seriosament el que ens cal fer, si restar indefinidament a ésser serfs d'una Espanya clerical militarista, estèril, que devora les nostres energies i els nostres estalvis, o decidir-nos a fer un va-i-tot, que pot durar dècennis, que pot costar terribles sacrificis, que pot reclamar les nostres vides i les dels nostres fills, però que, a fi de comptes, ultra la dignitat de la nostra nació, pot oferir-nos l'avantatge de lliurar-nos de l'esclavatge, de la degradació, i d'una mort lenta i dolorosa en l'oblit i el desprecí de tots els altres pobles dignes.

UN COMUNICAT IMPORTANT

El Comitè Executiu Internacional del Moviment Socialista Internacional pro Estats Units d'Europa — del qual forma part el Moviment Socialista de Catalunya reunit a París el dia 4 de maig de 1949.

Protesta amb indignació contra l'actitud equivocada dels Governos que es titulen democràtics i defensors de les llibertats fonamentals de l'individu, en relació amb el règim franquista que continua oprimint el desgraciat poble espanyol.

Es en els moments en que el règim franquista entra en una crisi greu que desvetlla l'hostilitat de totes les forces populars i econòmiques del país que es perfila la maniobra diplomàtica que cerca d'introduir vergonyosament aquell règim en la comunitat internacional.

Si una tal maniobra arribés a tenir èxit representaria una desfeta catastròfica per les forces de la llibertat d'Europa. Perllongaria provisionalment la vida del règim de Franco i li proporcionaria motius d'esperança i en canvi desmoralitzaria profundament el poble espanyol orfe de tota solidaritat internacional. Qualsevol suport diplomàtic al règim de Franco, en lloc d'eliminar la influència totalitària staliniana, la reforçaria considerablement en detriment de les forces democràtiques espanyoles que són les úniques

que poden donar al problema espanyol una solució adient amb les perspectives de la democràcia europea.

En conseqüència, el C. E. I. del M. S. I. pro E. U. E. resol:

1º Posar a la disposició de les Seccions peninsulars del Moviment Socialista pro Estats Units d'Europa tots els mitjans d'agitació que disposa en els països democràtics.

2º Refusar tota col·laboració internacional amb aquelles personalitats que no mantinguin una actitud d'oposició irreductible contra el règim de Franco.

3º Comunicar aquesta resolució a tots els altres moviments europeus invitant-los a adoptar una posició precisa respecte aquest problema que afecta el pervindre de la democràcia europea.

« JUAREZ », un llibre de Pere Foix

Es amb goig ben sentit que registrem avui l'èxit assolit pel nostre excel·lent company i col·laborador, Pere Foix, amb la publicació de la seva darrera obra, la biografia del gran estadista mexicà Benito Juárez. Pere Foix, escriptor d'avanguardia, s'ha anat especialitzant, com Emil Ludwig, en la publicació de biografies i ha reeixit brillantment. El seu « Cardenas », llibre difícil que reclamava dots excepcionals, va representar una fita remarcable en l'ascensió literària de l'escriptor català. Avui « Juárez » significa una consagració definitiva car són moltes les obres dedicades a Juárez, algunes magnífiques, com la recentment publicada per Ralph Roder, *Juarez and His Country*, i la de Pere Foix excel·leix entre totes.

No intentarem fer la crítica del llibre de Pere Foix que no escauria en una publicació

com la nostra. Ens limitarem a dir que el biògraf s'ha fet digne del seu biografiat. El més gran escriptor mexicà, l'insigne Alfonso Reyes, n'ha parlat amb elogis calorosos. Tota la premsa mexicana l'ha saludat com una mena d'evente nacional. La venda ha estat extraordinària. Els governadors de diversos Estats han volgut que figurés en totes les biblioteques públiques. Nosaltres que estimem a Pere Foix, no si lamentem com escriptor català d'empenta, sino com un exemplar de socialista català d'alta categoria, per la conducta, la lleialtat i l'esperit de sacrifici que el distingeixen, participem en l'èxit literari del nostre amic perquè és un dels nostres i perquè reafirma la nostra fe en els grans principis i en les virtuts fonamentals de l'home.

FRANCO I LES NACIONS UNIDES

A la sessió de la ONU celebrada a París de setembre a desembre de l'any passat els agents franquistes intentaren alguna maniobra que ni de lluny va reeixir. Il·lusionats amb la « secreta » simpatia que creien tenir en els cercles polítics dels Estats Units, aconsellats pels « tècnics » de que una *démarche* prudent tenia possibilitats de trobar recolzament, esperaren la segona part de la sessió de la ONU que havia de celebrar-se a Nova York en abril i maig d'enguany. Brasil, Peru i Bolívia es prestaren al joc i presentaren una proposició el més mansa possible, la qual, sense pretendre aixecar ni alleugir la condemna del règim franquista per anteriors resolucions de la O.N.U., deixés en llibertat als països per a enviar ambaixadors a Espanya.

La cosa era tan innocua i inofensiva que no és pas estrany que sorprengués la candidesa d'alguns delegats. Deixar en llibertat els països per a que enviïn, si els plau, ambaixadors a Espanya, semblava cosa raonable i que no tenia res a veure amb la condemna del règim franquista. D'altra banda les dictadures hispano-americanes i les dictadures dels països àrabs, per solidaritat i companyerisme havien de fer quelcom per a justificar-se elles mateixes. I la infelicitat maniobra va tirar endavant i va produir una certa ansia en els medis republicans espanyols, no pas perquè tingués cap efecte pràctic, sino perquè podia significar que

la condemna del règim franquista començava a devenir lletra morta. Com va dir Mr. Acheson, Secretari d'Afers Estrangers dels Estats Units, en unes declaracions memorables, era més el símbol que el fet en si el que es discutia. Els tres « grans », Estats Units, Gran Bretanya i França, acordaren abstenir-se per a demostrar que no volien fer cap mena de pressió als altres països. Seguiren el mateix exemple, Afganistan, Belgica, Birmania, Canadà, Xile, Xina, Etiòpia, Haití, Iran, Luxemburg, Holanda, Suècia, i, darrerament, Dinamarca.

Votaren en contra la proposició sudamericana, Austràlia, Bielorússia, Israel, Guatemala, Índia, Mèxic, Noruega, Nova Zelanda, Panamà, Polònia, Txecoslovàquia, Ucraïna, la U.R.S.S., Uruguai i Iugoslàvia. Com que es necessitaven els dos terços dels vots emesos per a que la proposició fos aprovada, els 26 vots a favor de la proposició no serviren per a res i les coses varen restar com abans.

Més no fou feina completament inútil la que feren els agents de Franco en intentar aquesta maniobra fracassada. El més important ha estat haver provocat les declaracions dels delegats nordamericà i britànic, aclarint que llur abstenció no significa el més mínim canvi d'actitud respecte el règim de Franco, i que, encara que s'acordés deixar en llibertat els països per a que enviessin ambaixadors a Espanya, ni els Estats Units ni Gran Bretanya

n'enviarien, car consideraven el Govern de Franco feixista, totalitari i enemic de les llibertats democràtiques. El delegat britànic, Ministre d'Estat, Hector Mac Neil, fou particularment dur en la seva condemna, com ho havia estat dies abans el ministre nordamericà Acheson.

Vet aci, doncs, com una maniobra puèril ha representat una nova derrota internacional del règim franquista. Les dictadures hispano-americanes i àrabigues son una companyia digna del dictador espanyol, despreciat de tothom. Li poden donar els vots que no serveixen per a res, pero no li poden facilitar cap ajut. I totes les il·lusions de la simpatia secreta nordamericana s'han volatitzat i en el seu lloc hi ha hagut unes manifestacions clares de condemna i de menyspreu. En conjunt, una mala diada la del 16 de maig per al franquisme. Però el més greu de tot és que les esperances franquistes havien arribat a l'extrem de creure's que els Estats Units els concedirien crèdits i havien sol·licitat no res menys que 1.275 milions de dolars a l'Export-Import Bank i el Sr. Moreno era a Washington esperant una resolució favorable. Fou el mateix dia 16 de maig que el Consell del banc va refusar elegantment el crèdit ajornant la resolució *sine-die*. I el Sr. Moreno, com tots els que l'han precedit en aquestes ingrates gestions, torna a Espanya amb una prova més de que Franco i el seu règim no tenen altra sortida que la de la seva fulminant liquidació.

Tot cavant les nostres fosses

La meua professió actual és de pic i pala. En aquest camp destinat a presoners polítics la tasca principal és obrir valls. Ens llevem amb l'alba i a cavar s'és dit. Els vigilants, amb baioneta calada, ens acompanyen a una distància de dos metres. Perquè obrim aquestes valls? Encara ningú no ha trobat l'explicació. El professor Selwyn Morganstern, la primera autoritat mundial en excavacions, quan era entre nosaltres, intentava trobar la resposta de l'enigma. Va començar analitzant la significació cultural de cavar fosses en l'antiga Assíria i va arribar fins al cavar fosses en la Irlanda del segle vuit. Es trobava tot just a dotze centúries de l'explicació del cavar fosses d'avui en dia, quan, de sobte, fou destinat a allisar parets i fons. Quan us assignen aquesta tasca, feu el mateix dels altres dies, només que a la vetlla no torneu a la barraca. Un cop teniu la fossa llisa i a punt us col·loquen a dins, i l'endemà uns altres tenen la feina d'emplenar-la. La vida és així en aquest camp.

No sé pas quin dia em tocarà a mi d'allisar parets i fons. El nombre dels cavadors varia cada dia. Marxem tots plegats pero només uns quants, els allisadors, s'en van a treballar al gran fossar de l'altra banda del xaragall. Tot de cop s'estableix una viva competència entre els camps. El capatàs ofereix atorgar la medalla de l'Ordre del Capdill al camp que demostrí més eficàcia en esclafar

per James T. Farrell

(Traducció de M. S. M.)

els enemics del poble. S'organitzen mitjans i parlaments i el capatàs exposa un pla per tal d'assolir la quota màxima de cavar fosses. Cada capatàs fa una grossa comanda de pics i pales i es compromet a ultrapassar la quota respectiva. Hi ha moviment i excitació en tots els camps. El nombre dels cavadors de fosses creix, fins que declina, i altres expedicions de presoners polítics arriben al camp.

Les provisions de presoners polítics no s'acaben mai. La nostra terra es la més ben-haurada de totes, pero els enemics del poble son prolífics. Aquests agressors potencials podrien conjurar-se per assassinar el nostre estimat Capdill, destruir les nostres llibertats democràtiques i arruinar el nostre país. N'hi havia de radicals, pero ja gairebé s'han acabat. De mica en mica varen anar passant el xaragall i cavaren llurs fosses. Després varen venir els novel·listes, els poetes, els crítics literaris, els periodistes, els professors, els homes de ciència. Venien reves i reves, pero també s'han anat acabant. Ales-

hores va començar una altra competició i la recollida dels democrates. El nostre camp va guanyar l'envit i tenim més democrates en les fosses de l'altra banda del xaragall que cap altre camp de la nostra afortunada terra, Ara, pero, hi ha quietut. Cada matí quatre o cinc presoners son amablement desvetllats i portats en presència del capatàs de la barraca. Quatre guardes amb baioneta calada els acompanyen per tal de que ningú no els assassini.

El capatàs seu davant del seu escriptori amb la pipa a la boca. Els seus assistents també fumen amb pipa perquè el Gran Capdill fuma amb pipa. Aleshores el capatàs felicita els presoners en nom del Gran Capdill de la nostra terra i els invita a complir llur deure envers el Gran Capdill desapareixent de la faç del món. Surten enardits de la cambra i aquell matí no esmorzen perquè ja no els caldrà menjar mai més. Si pel camí cauen de debilitat, els executen ells mateix i llurs companys caven la fossa dels traidors que no tenen força per a cavar les propies fosses de vergonya d'haver estat infidels al Gran Capdill i a la nostra terra venturosa.

Justament, al cap de pic d'haver guanyat el nostre camp la competició en la liquidació de democrates, hom va tenir esment que un grup de radicals havia restat oblidat a la nostra barraca. Se'ls havia entretingut tot

un any ebrint valls. Una matinada un guarda va començar a resseguir el corredor i a preguntar el nom dels presoners de cada cel·la. Quan aquests contestaven, el guarda els mirava fit a fit, es gratava la closca, movia el cap dubitativament i els blasmava de que visquessin en flagrant contradicció amb la nova constitució democràtica del Gran Capdill. Altrament, ells eren morts, i ell tenia proves feaents de que eren morts.

El guarda va afanyar-se a reportar la nova del descobriment però fou afusellat a l'acte per creure en bruixes. Es va obrir una enquesta i una companyia dels millors agents de policia del país va venir al nostre camp. Varen preguntar to'hom, varen examinar les fitxes una per una, varen fer passar tot l'arxiu per la super-màquina de trobar la veritat inventada pel geni del Capdill. Aquesta màquina detecta tota mentida escrita en el paper. Més, com és natural, els funcionaris estaven degudament imbuits de l'esperit de la dialèctica que explica quan el si vol dir no i quan el no vol dir si. En aquest cas la màquina va demostrar que els registres eren verídics, però la dialèctica va demostrar que tot l'arxiu era fals.

Tot seguit va ordenar-se un dia de gala i els funcionaris del camp, amb l'uniforme barrat, foren destinats a cavar fosses. Un altre equip de funcionaris va venir a fer-se càrrec de l'ergástul. Els presoners foren classificats de nou, i les fitxes posades al lloc. Fou després d'aquesta reorganització, veritable triomf de la vigilància del poble, que aquells radicals oblidats foren destinats a cavar fosses. No sé què va passar que ningú no em va cridar aquell matí, i aï em teniu esperant la diada d'honor. Jo cavava en una vall propera, una vall que havia estat excavada i reomplerta cinc vegades en quatre anys però mai no s'havia fet d'acord amb el pla. Ara havíem de treballar segons el pla quinquennal d'obrir valls. Uns conspiradors havien desballestat el pla i per això les valls s'havien de reomplir i tornar a cavar. Jo m'esqueia de cavar en la vall més fona que s'obria d'acord amb el pla. Devia ser per això que no em varen cridar a cavar fosses. I prou que els sentia als malvats radicals que cavaven llurs propies fosses!

Tinc de fer remarcar que des que ells son fora la nostra barraca és menys sorollosa. Ara estem rebent expedicions de republicans. Aquests, en comptes de discutir de política, juguen a cartes i parlen d'un senyor Roosevelt que havia estat President. Sembla que molts d'aquests republicans tenien l'ambició de ser carters o guardes urbans i que aquell senyor Roosevelt els va esguerrar la carrera.

Tot sovint juguen a carters i guardes en les seves cel·les i a vegades tenen assemblees polítiques i es barallen per a ser presidents. D'aquest joc se'n diu prehistoria perquè, en un passat remot, fa més de sis anys, teníem una constitució feixista i s'elegien presidents. Ara, amb el nostre Gran Capdill, tenim una constitució democràtica i no fem eleccions antidemocràtiques per a elegir presidents. Com deia, els republicans no fan tant de soroll com els seus predecessors, els demòcrates, que sempre es barallaven, per bé que els mes sorollosos eren els radicals.

●●●

Era un dia xamos de primavera i jo m'estava cavant i suant com pertocava. He cavat ja tantes valls pel meu Capdill i per la meua pàtria que avui ho faig sense adonar-me'n, com qui no fa res. I cavava i cavava la nova vall, mentre els radicals, una mica més lluny, cavaven les seves propies fosses.

La vetlla anterior havien tingut una forta discussió política. Algun d'entre ells havia

proposat de constituir un front orgànic i celebraven el míting de la unitat. Es trobaven representats quinze partits revolucionaris, sense esmentar sis altres partits que també pretendien dir-se socialistes per bé que eren evolucionistes i pacifistes. No hi mancaven una dotzena d'independents.

Un home petit i grasso, de cabells gris — tots tenien el cabell gris i una carrera política accidentada — va obrir el míting amb una proposta de resolució. Va declarar que era la millor resolució que havia escrit en la seva vida i que ella seria la coronació de tots els seus èxits. Portava escrites un miler de resolucions i se'n sentia orgullós. Solia contar als altres presoners que si els xinesos haguessin adoptat una resolució que ell els havia tramès de New York haurien de segur guanyat la revolució. Un dia va sortir un periodista i va dir que els xinesos mai no havien rebut aquella resolució. No hi fa res. Ell estava orgullós. La seva especialitat era redactar resolucions per a donar una orientació nova. La d'aquell vespre tenia quelcom més de cent mil paraules i estava dividida en cinc apartats. El primer era curt — unes cinc mil paraules — i analitzava les causes de la derrota del moviment. Bon punt havia llegit unes quantes ratlles, va començar el mullader.

Un home alt, de cabell gris, una mena de social-democrata, va interrompre i va afirmar que leninisme era el mateix que stalinisme i que Lenin tenia la culpa de que es trobessin tots al camp. L'home petit i grasso va contestar que això era un argument sense solta i un altre va interrompre i va dir que hi havia algu que feia farum de menxevic. L'home alt i prim va afirmar que ell era democrata i que si els bolxevics de Lenin no haguessin atacat els menxevics en 1903... Però un subjecte amb ulleres va interrompre dient que el mateix Lenin, que els menxevics i els bolxevics no eren res més que capitalistes d'Estat i, per tant, burgesos, i que el seu partit era l'únic partit veritablement marxista, i que el dia que els treballadors es possessin d'acord amb ell farien la revolució socialista.

Aleshores s'aixecà un altre company que tothom deia que podia haver estat el Lenin d'Amèrica si no hagués tingut tanta afició a la beguda. Va declarar que representava l'autèntic partit de Josep Stalin, que el Partit comunista de Browder i Foster havia trait Josep Stalin i corromput el partit, ço que era la causa de que tots es trobessin a la presó i necessitessin una nova orientació. Abans de que pogués esbossar la nova orientació, va saltar un altre i va dir que el seu partit afirmava que Rússia no era un Estat proletari en descomposició, sino una organització imperialista, afirmació que venia plenament provada pels fets. Un vellet del qual detenit que era el socialista numero u d'Amèrica va aixecar-se i va dir que el que acabava de parlar era un petit burgès que ell mateix havia expulsat del seu partit, i que quan la revolució es trobava en el seu punt crític i els imperialistes atacaven la Unió Soviètica, ell havia defensat la pàtria dels treballadors car el seu partit era l'únic partit i els seus camarades la única gent decent, i la història ho proclamaria puix que ell i els seus camarades mantenien la posició adequada i eren gent de principis i d'integritat i havien fundat un partit amb mil autèntics bolxevics per bé que Stalin hagués trait la revolució.

Immediatament un comunista va prendre la paraula i va dir que tots els altres eren trotskistes, que un trotskista és el mateix que un imperialista americà, que un imperialista americà és un hitleria, que un hitleria és un feixista, que un feixista és l'enemic de l'espècie humana, i va proposar que s'adoptés una resolució declarant guerra a mort contra

tots els trotskistes-imperialistes americans-hitlerians-feixistes: i un visca a la grandesa de Stalin, la cima i el sol de tot l'univers.

Un ex estudiant de la Universitat de Yale va començar un discurs sobre la revolució moral, però, com que era tartamut, abans de que pogués exposar el seu pensament, un va anunciar que Noake havia trait la revolució alemanya de 1918. Això feu portar la discussió a la manera com Lenin motejava els menxevics en 1903, i un va aclarir que en el Congrés de Londres de 1903 Lenin havia fet de Robespierre. Això va provocar una remarcada sobre Robespierre i tot seguit es va encetar una discussió entorn de la personalitat d'aquest gran revolucionari.

L'home petit i grasso es cridava advertint que la seva resolució contenia tot el necessari i que si tan solament l'escoltessin veurien que el seu anàlisi era complet i correcte. Desseguí va sortir un altre a dir que l'home petit i grasso no podia haver escrit un anàlisi correcte perquè no era un materialista dialèctic. Aleshores un professor va prendre la paraula i va dir que el primer punt a escaotar era de saber si la dialèctica de la natura d'Engels era vera o falsa. Un altre va afegir que Engels havia refutat Dühring, i encara un altre professor va plantejar el tema de si la teoria correlativa del coneixement no era més clara que la teoria pragmàtica del coneixement. Més, abans d'acabar la seva exposició, va obrir-se discussió sobre la teoria de la plus value, i un anarquista va aixecar-se i va dir que la llei de la disminució de beneficis era falsa i que el que calia era començar immediatament la revolució sexual car amb ella s'iniciaria la gran revolució social.

Amb tot això apuntava l'alba. Varen arribar els guardes i el míting es va suspendre. Els socialistes radicals es posaren en fila i empenyeren la marxa, escortats per tres regiments de soldats amb fusells i baionetacalada. Tots reberen les felicitacions del Gran Capdill el qual els permetia, per fi, de morir per la revolució. I els conduïren a la costa, a l'altra banda del xaragall. Jo havia gustat el pa i l'aigua del meu esmorzar i cavava adalradament la vall més gran i més fonda del Pla Quinquennal. Mentre cavava, amb el sol matinal banyant-me amorosit, encara sentia aquell escàmot de polítics radicals discutint amb energia mentre cavaven les fosses llurs. Aquell vellet que s'anomenava orgullosamente el socialista numero u d'Amèrica afirmava amb fatxanderia:

-- Un veritable bolxevic és el millor soldat de l'exèrcit, el millor treballador de la fabrica, i jo soc un veritable bolxevic. Jo soc, per tant, el millor cavador de fosses de tota la colla.

I llançava palades de terra amb un tal delit juvenivol que hom hauria cregut que faria un cau, de guilles en deu segons per a atrinxer-se i esperar l'enemic.

-- Veteu -- remugava l'home petit i grasso que el vespre abans havia intentat llegir el seu projecte de resolució — el que jo volia dir és que, tèoricament, això que ens esdevé no hauria d'haver passat mai.

-- Es que encara mai no heu comprès — li va replicar un company — que ens trobem encallats a l'era capitalista.

-- En quina etapa del capitalisme ens trobem? — va preguntar un altre.

-- Vivim una nova forma de societat, una mescladissa, una mena de miscel·lació històrica — va aclarir un tercer.

-- Marx va dir — insinuà un dels radicals de cabell gris.

-- Trotsky va dir — interrompé un altre de cabell gris.

-- Luxemburg va dir — intercalava un altre — De Leon volia dir — insistia un quart.

En aquest moment, el capità dels guardes que feia una bacalla sota una romera es va despertar, va correr a l'indret de les discussions i va ordear als soldats que enflessin amb la baleneta tots aquells xerraires que no el deixaven dormir en pau.

I la discussió es va acabar. Des del meu forat podia sentir el cant dels ocells. I vaig seguir cavant la vall més ampla i més fonda que s'ha obert en honor del nostre Gran

Des de Mèxic

Vosaltres, companys de França, ja deveu saber que fa poc més d'un any va passar una temporada a Mèxic, el germà del ministre de Relacions Exteriors de Franco, Martín Artajo. Segons el dir d'aquest senyor, el seu viatge a Mèxic fou purament i simple, particular. « Res de política », declarà a la Premsa bon punt arribat a la ciutat de Mèxic. Però en el curs de la seva estada aci, estada que durà un mes, no féu altra cosa que propaganda feixista, lloant les excel·lències del règim franquista espanyol, amb esclats de joia de la premsa diària i setmanal, la qual no cessa de demanar el restabliment de les relacions comercials i diplomàtiques entre Mèxic i l'Espanya actual. El senyor Artajo, en adonar-se que la Premsa mexicana era favorable a la seva actitud subversiva, s'entusiasmà al punt de creure que ja havia conquistat a tota la Republica Mexicana i riscà a celebrar una reunió amb els sinarquistes (fa poc declarats pel Govern fora de la llei) i el Partit d'Acció Nacional, cosins germans dels sinarquistes. En l'esmentada reunió, el senyor Artajo assegurà als del P.A.N. i als sinarquistes, que, bon punt estiguessin en el poder, l'eix Madrid-Buenos Aires, s'ampliaria amb Mèxic, i llavors, format l'eix Madrid-Mèxic-Buenos Aires, fora fàcil conquerir tota l'Amèrica Llatina, a base de constituir un bloc compacte oposat a l'imperialisme ianqui. I com que els reaccionaris mexicans són ferotjament anti-ianquis i angelicalment hispanistes del Franco, tenen el terreny abonat.

El Govern mexicà, en tenir esment de la reunió i de les declaracions del senyor Martín Artajo, « invità » al germà del ministre franquista a que marxés del territori mexicà. La « invitació » arribà a coneixement d'Artajo, quan aquest es trobava a Veracruz amb la « gaxupina » per tal d'esperar el vaixell « Habana » que duia a Mèxic les restes de l'historiador ultra-reaccionari que fou en vida, Carlos Pereyra, mort a Madrid. I el Governador de l'Estat de Veracruz, Adolfo Ruiz Cortines, un dels autèntics valors revolucionaris d'aquest país, s'apressà a fer saber a l'Artajo que no tolerava la seva presència en el territori de la seva jurisdicció. Sense poder esperar l'arribada de l'« Habana », l'Artajo emprengué el viatge cap a la capital mexicana, i d'ací amb l'avio i a corre-cuita, féu el vol directe a Madrid, on tingué el cinisme de declarar que la Premsa mexicana és una de les més lliures del món.

A la Conferència de Bogotà, els delegats argentins, entre bastidors i també obertament, tractaren d'oposar-se a la teoria

Capdill.

Va passar aquell dia clar de primavera i, com és de suposar, la brigada de radicals cava-fosses no va tornar a la barraca. Al vespre, els republicans jugaven a correus i un vell rodanxo delà que, si no hagués estat per aquell senyor Roosevelt, ell hauria arribat a ser inspector general.

El nostre camp es torna a bellugar i tornem a tenir competició desfermada. Arriben ca-

lionses de republicans. Estema purt d'acabar el plaquinquennal d'obrir valls i quals evol dia tindrem la cerimònia de la inauguració de la vall més ampla i més fonda que mai s'hagi vist. Per tant, sospito que no trigaré gaire a rebre la bona nova de que el Gran Capdill s'ha decidit per fi a concedir-me l'honor de cavar la meua propia fossa i despareixer de la faç de la terra en just homenatge a la seva gloria.

Bloc feixista hispano-americà

per Pere FOIX

nordamericana d'unificació entre totes les 21 republics americanes, amb l'intent de crear un bloc neutral, en cas de guerra entre els Estats Units de Nordamèrica i la U.R.S.S.

Evident que els Estats Units hauràn vist com les gasten els totalitaris blancs dirigits a l'Argentina pel general Peron, el qual està enderiat en formar un bloc de nacions dirigit per l'Argentina i la influència del peronisme ja es toca amb les mans. Paraguai ha caigut de ple sota la grapa argentina i diuen que a Bolívia, Equador, Peru, Colòmbia i àdhuc a l'Uruguay, es manifesten corrents de simpatia vers el peronisme i la seva teoria aïslacionista, que en aquest cas vol dir nacional-feixisme.

Un periodista nordamericà, Gualterio R. Douglass, en una vella crònica, datada a Nova York el 4 de desembre del 1946 i publicada en un diari de Mèxic, deia que havia parlat amb dos prominents argentins, els quals li havien expressat la seva temença de la nazificació de l'Argentina, dient que: « E's informes publicats a Nova York respecte a la manera en que Peron vol establir a l'Argentina el sistema totalitari, qualificant de nazi el President argentí, són exactes. És ben cert que Peron vol dominar la indústria i el comerç emprant els mateixos procediments de Hitler i Mussolini. La Premsa li fa nosa i pretent emmudir-la, per mitjà dels seus agents fortament organitzats. Els agents peronistes intimiden els comerciants i els industrials, i valent-se de subsidis als dirigents dels sindicats obrers, capta, per als seus fins, la voluntat de la classe treballadora ».

Per altra banda, un reporter conservador mexicà, que enyorava Don Porfirio, no fa gaire féu una visita a Buenos Aires i, entre lloances ditiràmiques a Peron, diu que l'home que comparteix el poder amb la seva dona Eva Duarte, fa costat als treballadors emprant sovint el lèxic demagògic de « nuestros queridos descamisados ». I que un fervent propagandista del peronisme és un capellà de Palermo anomenat Filippo (avui diputat peronista) el qual, des de la trona de la seva església, sermoneja les seves ovelles exalçant la bonesa del règim peronista, comparant-lo amb el « paternal » govern del « generalísimo » Franco.

Llevat de la guerra civil que Franco provocà per a poder assaltar el Govern del país i dels assassinats, tant en l'ordre interior com exterior, el sistema peronista és exacte al de Franco i ambdós generals

segueixen el mestratge de Hitler i Mussolini, tenint compte de no desviar-se dels consells de Maquiavel: fer, desfer i traïr el proïsme segons siguin lurs conveniències personals.

Que els Estats Units de Nordamèrica la democràcia tenen amb Peron un perillós enemic, és evidentíssim; i que Peron és un aliat de Franco, no solament ho sap tothom, sino que els dos dictadors ho proclamen a tots els vents.

Franco i Peron fomenten el feixisme arreu de l'Amèrica llatina i entre ells bescanvien missatges de simpatia i adhesió i... quelcom més. Certament que no és fàcil fer saltar del poder a Peron, pero si que se'l pot debilitar. Com? Ajudant a restablir a Espanya la llibertat i la democràcia, no amb notes de repulsa a Franco, sino amb fets concrets.

Mentre els governants dels Estats Units de Nordamèrica cada dia parlen de restablir la pau al món a base del respecte mutu, de la lliure emissió de les idees i la instauració de la democràcia en tots els països, consenten que a l'Occident d'Europa continuï entronitzat el feixisme amb irradiació en tota l'Amèrica llatina. En tots els ordres de la vida humana i en política encara més, per assolir l'èxit, és indispensable ésser previsor. La manca de previsió de Truman i els seus consellers, ha dut la guerra civil a Grècia i la inquietud a Itàlia. I la seva temença a la bolxevització d'Europa, fomenta el comunisme a tota la Península Ibèrica, donant la propaganda feta als comunistes, vista la permanència de Franco en el poder. Això pel futur; que pel que fa als nostres dies, és el feixisme hispano-sudamericà el principal escull amb el qual topen els demòcrates de tot el món en l'improbable tasca de refer l'economia mundial i restablir les llibertats.

¿ Què no s'adonen com els emisaris de Franco s'escampen arreu d'Amèrica, propagant la metzina feixista? Ara mateix, Mèxic ha estat envaït per un estol de periodistes franquistes, que intenten arrodonir « l'obra d'aproximació mexicano-franquista », començada per Martín Artajo, presentant com a patró la unitat de pensament i d'interessos entre l'Espanya de Franco i l'Argentina de Peron, argumentant que necessiten Mèxic per arrodonir la hispanificació del Continent americà de parla espanyola.

En cas de guerra, els Estats Units del Nord necessiten el graner de Centre i Sudamèrica, i difícilment obtindran la unanimitat si Franco continua en el poder el qual encoratja el seu confrare Peron a plantar cara a qualsevol pla o idea eixida de Washington.

L'ESTAT D'ISRAEL

L'Estat d'Israel és un infant que acaba de complir el seu primer any d'existència, un any d'angúnies, de guerres i dolors, però també de victòries i afirmacions. El darrer nat, el darrer que ha demanat entrada a les Nacions Unides, ha passat davant els onze sol·licitants que fa mesos i anys que fan cua, i ha estat admès per 37 vots contra 12 i 9 abstencions. El seu primer acte oficial a les Nacions Unides ha estat el de votar contra Franco. Salut, Estat d'Israel!

L'Estat d'Israel és una lliço pels catalans, i, sobretot, per nosaltres, socialistes catalans, dels punts de vista, polític, econòmic i social. No és pas que hi hagi una estreta analogia entre Israel i Catalunya però l'exemple de fortitud, de tenacitat, de solidaritat nacional i d'afirmació col·lectivista que els jueus han donat a través de llur calvari durant centúries i particularment en els darrers anys, resulta un cas digne d'estudi i un guiatge moral per tots els pobles oprimits.

Algun dia en parlarem amb més extensió, Avui volem remarcar només la clorividència — que per alguns és com una visió profètica — dels dirigents del moviment sionista en la concepció de la pàtria ideal. Theodor Hersi, el definidor visionari, tenia del futur Estat un concepte de família solidària, de veritable nació, de pàtria acollidora i igualitària. És el que tenim nosaltres de la futura Catalunya lliure. Hersi fou escoltat per molt pocs, els suficients, però, per a fundar l'*heha-*

loutz o escola de grups de vanguardia que havien de constituir les comunitats professionals, base i mecanisme de la futura llar nacional. Durant el mandat britànic a la Palestina, amb la immigració jueva restringida, calia fer la selecció de les llavors i l'Agència jueva controlava esrupulosament els immigrants, i era només després d'uns anys de prova que constituïen un *garin* o col·lectivitat per a posar en valor un troç de terra del desert i convertir-lo en explotació agrícola, sovint complementada amb la industrialització dels productes. Al cap d'uns quants anys la col·lectivitat es transformava en *kibboitz*, retornava el préstec que se li havia fet per a explotar la terra ocupada al *Keren Hayesod*, organisme nacional que administrava els fons recollits entre els jueus de tot el món pel *Keren Kayemeth* i quedava constituïda una societat financera, política, industrial, i, quan convenia, guerrera, que garantitzava l'existència i el futur d'Israel damunt la terra de promissió.

L'esforç coratjos d'aquells *pioneers* viutgs dels quatre punts cardinals de la terra va reeixir fins al punt de crear un nou tipus d'home, ros, fornit, capaç d'enfrentar-se amb les adversitats i els perills. A la naixença de l'Estat d'Israel, els Estats de la Lliga àrabiga, malmenats i famèlics. (els nous amics de Franco) varen iniciar una mena de guerra santa per tal d'ofegar el nou-nat. La sorpresa del món fou de veure com els israelites, infinitament in-

feriors en nombre, batien un dia els egipcis, un altra dia els siris, un altra dia els libanesos i un altre dia els transjordanis i la famosa legió de Glubb Paixa. En pocs mesos els varen esbandir tots i els àrabs, l'un darrera l'altre varen signar armistícis amb aquell Estat d'Israel que no volien reconèixer.

La victòria d'Israel ha estat decisiva. Era una nació minúscula, tot just nada a la faç del món, però amb les estranyes i l'organisme d'un infant robust, sa, prometedor. La sang i els múscles de la comunitat foren aquelles col·lectivitats, instal·lades en ple desert, fent neixer del seu esforç, de la seva disciplina de la seva austeritat i del seu sentiment de solidaritat, la pàtria nova Nova en tots els sentits, en el de constituir la nova llar jueva, i en el de constituir un model de col·lectivisme i de justícia social. L'Estat d'Israel és, en les seves essències, un Estat socialista. Avui, exhaurit per les pèrdues ocasionades per la guerra, sent la crisi pròpia d'aquest esforç geganti. Però, amb la pau, tornarà el treball productiu, la fecundació del desert, la justa distribució de sacrificis i beneficis, la conquesta de l'ideal socialista i l'afirmació de que una voluntat nacional ben dirigida i il·luminada per la fe és una garantia de pau i de justícia per tota la humanitat.

Fonciona a l'interior d'Espanya una emissora de ràdio republicana que pot sentir-se perfectament tots els dijous i diumenges, de 9.15 a 10 de la vetlla en onda curta de 45 metres.

Bona orientació

La importància que el nostre món polític dona a les activitats i eficàcia del Moviment Socialista de Catalunya va prenent cos i forma concreta. El Moviment Socialista ha estat sempre obert a tota entesa amb els altres organitzacions de disciplina catalana en un pla d'absoluta igualtat i diversos amics nostres, d'altres organitzacions, expressen el desig d'entaular contactes i d'encetar converses preliminars amb nosaltres per tal d'anar fixant els punts de coincidència els quals no serien difícils d'establir amb aquells que sincerament sentin necessitat de crear un moviment nacional de forta envergadura.

D'altra banda, pensen els nostres amics, i no pas erròniament, que els darrers esdeveniments internacionals — en els quals el Moviment Socialista hi té participació activa — podrien modificar el curs de la política espanyola en un termini relativament breu a condició, però, que l'exili jugui el rol que li correspon entorn de l'acció decisiva que menen les organitzacions socialistes europees.

Perquè som socialistes, perquè en aquest aspecte rep. esentem les veritables forces socialistes de Catalunya, aquests amics nostres, prescindint de ridícules ambicions particulars, ens han demanat la celebració d'una reunió que degudament recolzada per l'únic organisme resistent que existeix a l'interior prengui acords que facilitin l'entroncament amb altres forces peninsulars fins a obtenir l'annulació definitiva del franquisme. És plan aquesta sana orientació i poden afirmar que per nosaltres no és perdura pas.

Consell de Coordinació del Moviment Socialista de Catalunya

Els dies 5 i 6 del proper mes de Juny tindrà lloc, a Tolosa, una reunió del Consell de Coordinació del Moviment Socialista de Catalunya. La importància dels esdeveniments polítics actuals, farà d'aquesta reunió un dels comicis més interessants dels que ha celebrat el Moviment,

Heus aci l'ordre del dia de la reunió :

- 1 — Política del Moviment
- 2 — Reestructura orgànica i de direcció del M. S. de C.
- 3 — Problema de la premsa
- 4 — Problema econòmic
- 5 — Assumptes Generals.

L'hora i el lloc de la reunió es donarà per circular a les Seccions del Moviment.